

Валентина Радева

Николинка Петрова

Златка Димитрова

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за трети клас

Валентина Радева

Николинка Петрова

Златка Димитрова

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за трети клас

 БИТ И ТЕХНИКА

Варна, 2018

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за трети клас

Автори: гл. ас. д-р Валентина Тодорова Радева
Николинка Стоянова Петрова
Златка Костадинова Димитрова

Художник – автор на
графичния дизайн и корица Христина Иванова Дякова
Художници – автори на
илюстрациите: Катерина Иванова Милушева
Алексей Николаев Бузилов
Редактор Светла Костова
Коректор Зоряна Стоянова

Издателство „Бит и техника“ благодари за предоставените репродукции на:
Художествена галерия, гр. Русе
Художествена галерия „Илия Бешков“, гр. Плевен
Издателство „Бит и техника“ благодари на художниците Ради Неделчев, Евстати Маринов,
Миглена Кирилова, Николай Бебенов и Стоян Комитски за оказаното съдействие.
Издателство „Бит и техника“ благодари на учениците от ОУ „Братя Миладинови“ – Русе
и СУЕЕ „Св. Константин-Кирил Философ“ – Русе за предоставените рисунки.
В учебника са използвани изображения от www.shutterstock.com, www.abcgallery.com
и снимковата банка на „Бит и техника“ ООД.

Българска. Първо издание. 2018 г.
Формат 60х90/8.
Печ. коли 9,5
Издателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ 101

ISBN 978 - 619 - 7457 - 37 - 7

© Валентина Тодорова Радева, 2018
© Николинка Стоянова Петрова, 2018
© Златка Костадинова Димитрова, 2018
© Христина Иванова Дякова – графичен дизайн и корица, 2018
© Катерина Иванова Милушева – илюстрации, 2018
© Алексей Николаев Бузилов – илюстрации, 2018
© Издателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

Здравей, третокласнико,
През новата учебна година ще разкриеш богатствата на
родното изкуство – гърнчарски колела, станове, длета ще ти
показват майсторски неща.

Палитрата на цветовете ще вълнува с багри топли,
понякога студени, със следи от отпечатыци и черно-бели
краски.

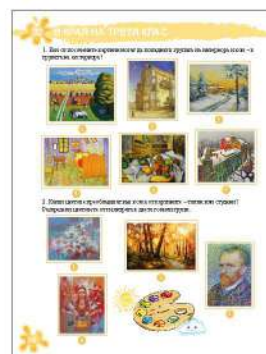
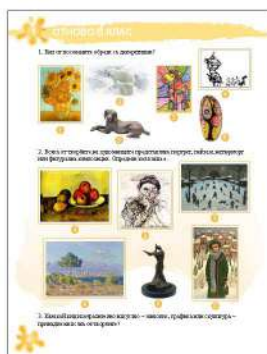
С познати, но и с чудновати стъпки ще моделираш,
конструираш и гравираш причудливи фигури и форми.

Пъстрият свят на изобразителното изкуство те очаква!

На добър час!

ОРИЕНТИРАНЕ В УЧЕБНИКА

Нови знания

Упражнения и
практически дейности

Диагностика

Тези знаци ще ти помагат да се ориентираш в дейностите,
които трябва да извършваш.

Обяснение

Дискусия

Наблюдение

Етапи на изпълнение

Творческа задача

Припомни си

Работа в екип

Проектна задача

Съвет на художника

Самооценка

Необходимо изчакване

Не се допуска отбелязване и попълване по страниците на учебника!

1. Кои от посочените образи са декоративни?

1

2

3

4

5

6

2. Всяка от творбите на художниците представлява портрет, пейзаж, натюрморт или фигурална композиция. Определи коя каква е.

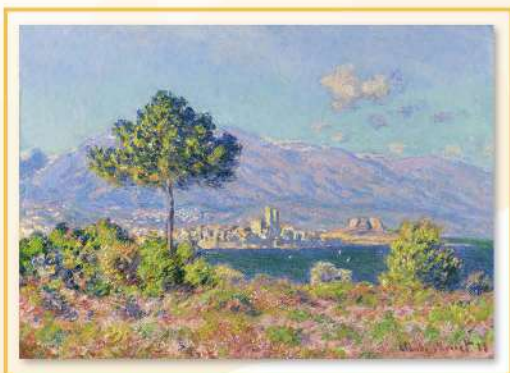
1

2

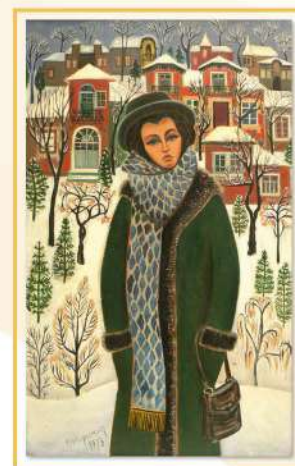
3

4

5

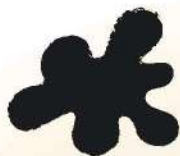
6

3. Към кой вид изобразително изкуство – живопис, графика или скулптура – принадлежи всяка от творбите?

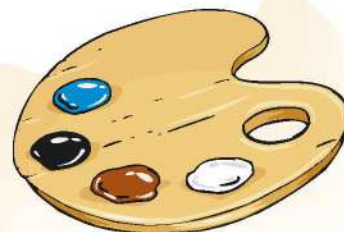
4. Какво трябва да добавим към червения цвят, за да стане по-светъл, ако използваме акварелни бои?

Необходимо:

- блоков лист
- материали – по избор

Какво трябва да добавим към зеления цвят, за да стане по-тъмен, ако използваме темперни бои?

5. Нарисувай впечатленията си от първия учебен ден.

Покажи какво знаеш и можеш, като направиш теста от приложение №5.

Разкажи какво е изобразено на всеки натюрморт. С какви форми, цветове и повърхности са нарисуваните предмети? Върху каква повърхност се намират и как са разположени те?

В. ван Гог, „Бутилка и лимони в чиния“

К. Водкин, „Грозде и ябълка“

П. Сезан, „На ъгъла на масата“

Интересен начин за създаване на реалистични образи е използването на техники за отпечатване. Отпечатъкът от повърхността на определен материал се нарича **МОНОТИПИЯ**.

Каква е повърхността на показаните плодове? Открий подходящ отпечатък за пресъздаване обвивката на всеки от плодовете.

АПЛИКИРАН НАТЮРМОРТ С ОТПЕЧАТЪЦИ

Посочи кой отпечатък от кой материал се е получил.

Необходимо:

- материали с различна повърхност
- гланцово блокче
- цветни моливи
- ножница, летило

При отпечатване на материите движи енергично молива в полегнало положение.

Апликирай натюрморт с плодове. Използвай подходящи материали за отпечатване, с помощта на които да пресъздадеш характерната им повърхност. Води се от етапите:

1

2

3

4

Какви цветове са използвали художниците при създаване на картините? Какво усещане предизвикват у теб творбите?

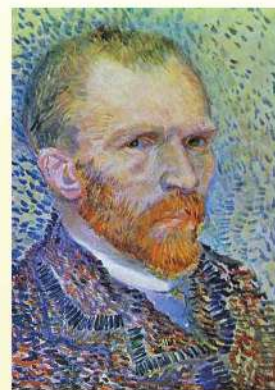
И. Левитан, „Над вечния мир“

В. ван Гог, „Ферма в Прованс“

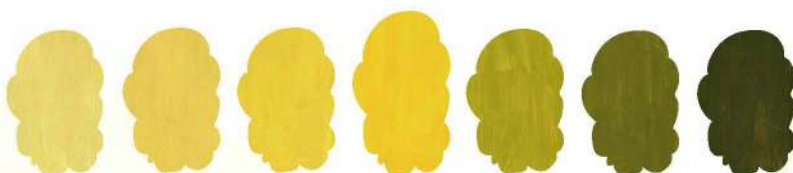
В. ван Гог, „Автопортрет със сламена шапка“

В. ван Гог, „Автопортрет“

Основните цветове и получените от тях други цветове се делят на две големи групи – **топли и студени цветове**. Топлите предизвикват жизнерадостно настроение, спокойствие, а студените – тъга, напрежение.

Припомни си начините за изсветляване и потъмняване на цветовете. Сравни ги с възможностите за „затопляне“ и „изстудяване“ на цветовете.

Упражни в блоковия си лист промяната от по-топло към по-студено с цвят по твой избор.

ЗАВАЛЯ ПРОЛИВЕН ДЪЖД

Често използваме студените цветове, когато искаме да пресъздадем ледената прегръдка на зимата. Тези цветове използваме и когато рисуваме мрачен, дъждовен ден.

Колко е красива планината през зимата!

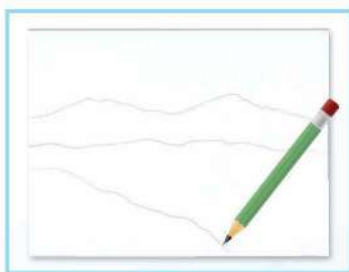
Необходимо:

- блоков лист
- акварелни бои, четка и чашка
- салфетка

Лесно ще получиш облаци в небето, ако потпиеш с намачкана салфетка водната боя.

Нарисувай дъждовен пейзаж със студени цветове, като използваш различни познати живописни техники.

1

2

3

4

Забелязвал ли си колко странна изглежда понякога заобикалящата ни природа? Можеш ли да откриеш фантастични образи в показаните примери? Опиши кои части от действителността на какво друго ти приличат.

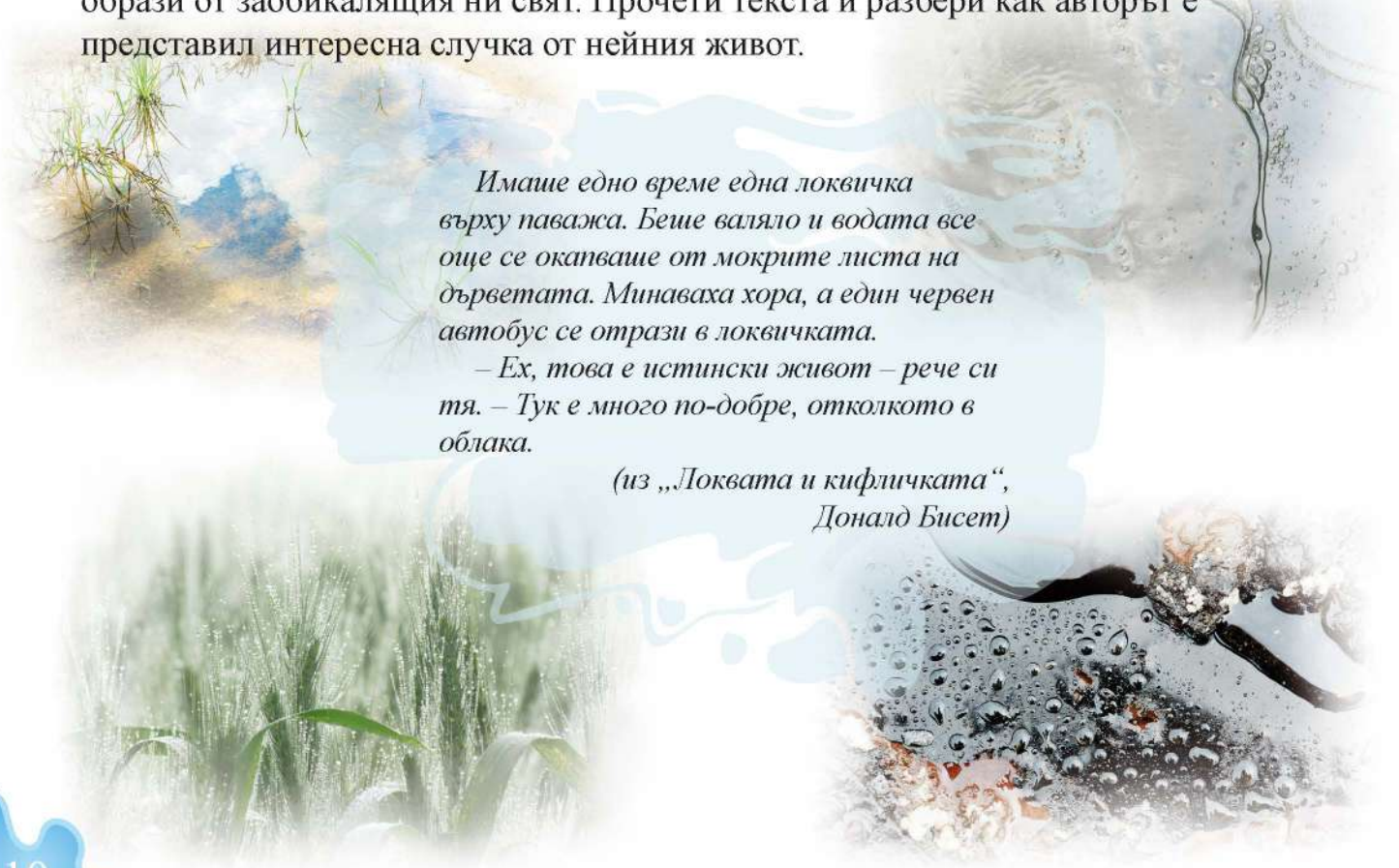

Водата в природата лесно променя формата, мястото, на което се намира, и състоянието си. Понякога тя е като огледало, в което се оглеждат най-различни образи от заобикалящия ни свят. Прочети текста и разбери как авторът е представил интересна случка от нейния живот.

*Имаше едно време една локвичка
върху паважа. Беше валило и водата все
още се окапваше от мокрите листа на
дърветата. Минаваха хора, а един червен
автобус се отрази в локвичката.*

*– Ех, това е истински живот – рече си
тя. – Тук е много по-добре, отколкото в
облака.*

*(из „Локвата и кифличката“,
Доналд Бисет)*

КОИ ЖИВЕЕ В ЛОКВАТА?

Припомни си акварелните техники и разгледай още идеи за нанасяне на боите върху листа. Избери подходящ начин, чрез който да нарисуваш друг момент от движението на водата.

Необходимо:

- блоков лист
- акварелни бои, четка и чашка
- тампони
- маслени пастели
- флумастери

Представи си какви същества – реални или измислени, биха могли да живеят във и около локвата. Води се от стъпките и нарисувай своята интересна история.

За какво служат тези изделия? По какъв начин и от какви материали са направени? Какви фигури и образи откриваш в украсата им?

В миналото народът ни ръчно е изработвал платовете, използвани за създаване на дрехи и други подобни предмети за бита. Всички платове, създадени чрез тъкане или плетене, се наричат **текстил**.

годеж

сватба

семејство

род

народ (племе)

колело

сродени племена

В украсата на текстилните изделия българката използвала съчетания от различни триъгълни фигури, които имали своето значение. Цялостната им подредба върху площта на текстилната повърхност представлява украсата на изделието и се нарича **орнамент**.

Откриваш ли някои от елементите за украса в посочените примери?

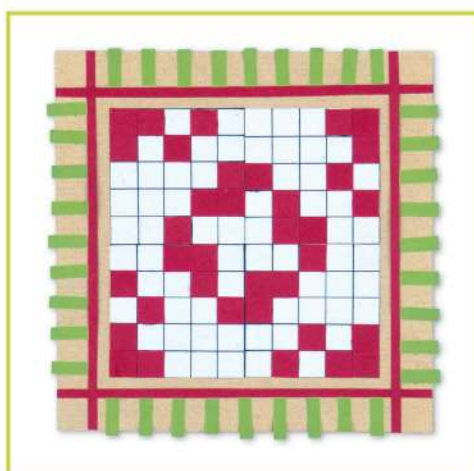
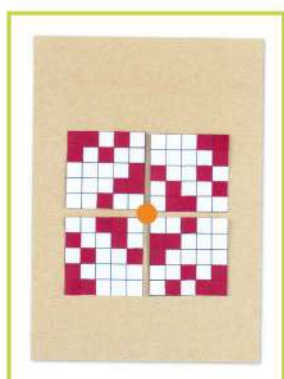
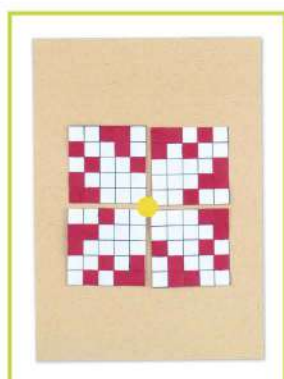
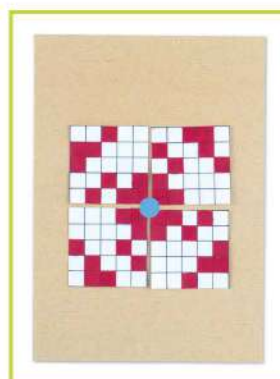
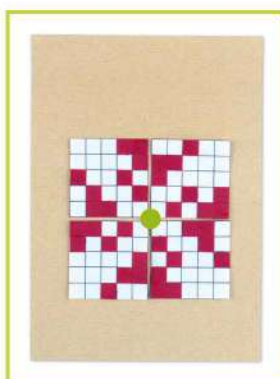
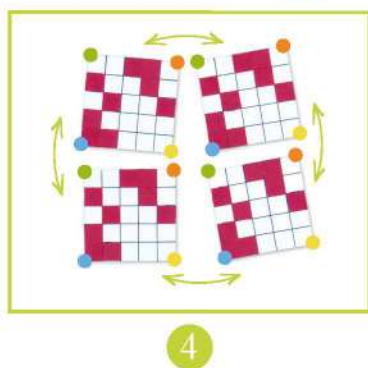
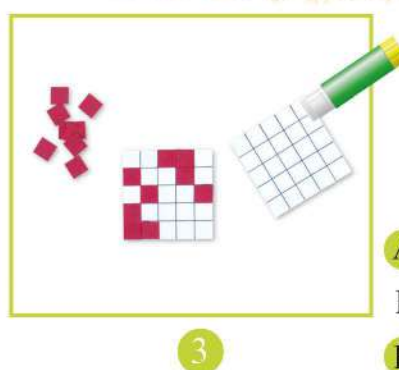
ВЪЛШЕБНОТО КИЛИМЧЕ

Подобно на старите българи и използвайки начина, по който се разпространява информацията в Интернет – чрез поредица от нули и единици, можем да „втъчем“ думи в украсата на вълшебен килим. Разгледай крайната схема и показания пример, за да разбереш как да изобразиш името си, като използваш съчетания от празни и запълнени квадрати.

Създай свой проект за вълшебен килим. Изпробвай всички възможни комбинации и използвай за украса този декоративен орнамент, който най-много ти харесва.

Необходимо:

- бял и цветен лист А4
- гланцово блокче
- линия
- ножница, лепило
- приложение №1

	5	4	3	2	1
А					
Б					
В					
Г					
Д					
Е					
Ж					
З					
И					
Й					
К					
Л					
М					
Н					
О					
П					
Р					
С					

17 ПОВТАРЯЩИ СЕ ОБРАЗИ

Светът около нас е изпълнен с предмети, в чиято украса можем да открием многократно повтарящи се декоративни елементи – точки, линии, фигури и др.

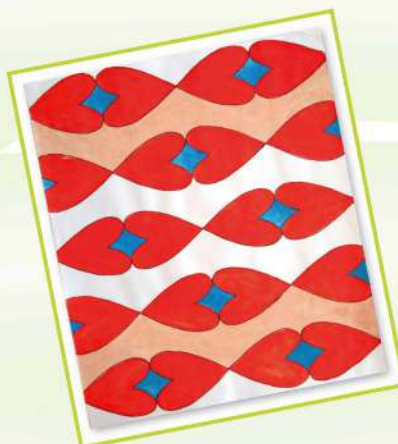
На кои предмети от показаните в примерите и на снимката откриваш подобни повторения? Как изглежда украсата в тях?

Повторението по определен начин на елементи, използвани за създаване на проекти за украса на предмети, се нарича **ритъм**.

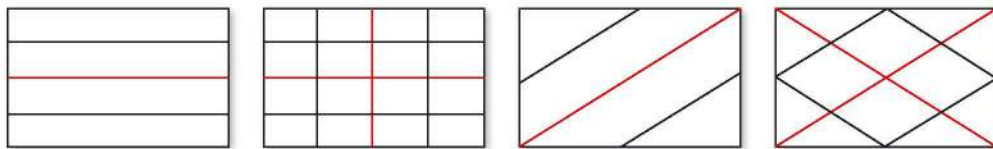

Как е изобразен ритъмът в примерите с повтарящ се един и същ декоративен елемент?

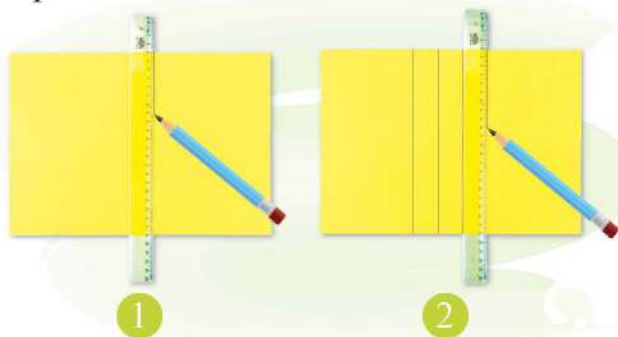

ОПАКОВКА ЗА ПОДАРЪК

При създаването на декоративна украса е важно в началото да се планира начинът, по който ще се повтарят елементите – в редове или в мрежа от пресечени линии. За улеснение може да се подготвят и шаблони.

Използвай ширината на чертожната линия, за да разчертаеш мрежата.

Червените линии от схемите подсказват откъде е добре да се започне разчертаването на мрежата в листа, за да е еднаква във всичките му части.

Нарисувай или апликирай проект за опаковъчна хартия, като редувай по избран от теб начин стилизирани декоративни елементи. Може предварително да изготвиш шаблон на повтарящия се елемент, както е показано.

18 ЛАБИРИНТ ОТ ЗНАЦИ

Как се ориентираме в изобилието от различни стоки в големите магазини и комплекси? На кои места в тях са поставени знаци, които да ни напътстват, и как изглеждат те?

Някои знаци могат да означават едно и също нещо, но да изглеждат по различен начин. Откриваш ли такива примери в групите знаци? Кои от тях са най-забележими според теб?

В днешно време освен по традиционния начин можем да пазаруваме и през Интернет. Познаваш ли някои от тези интернет знаци? Кой от тях обозначава възможност за изтегляне на приложения и игри?

МОЯТ МАГАЗИН

Кои от групите знаци свързваш със специализирания магазин от картинката? За какви магазини са подходящи останалите знаци? С какви други знаци би допълнил всяка от групите?

Необходимо:

- блоков лист
- материали – по избор

Нарисувай традиционен магазин за специализирани или за всякакви стоки, като обозначиш отделните щандове с подходящи знаци. Проектирай знаците така, че да могат да се използват и за интернет варианта на твоя магазин.

За кои цветове от палитрата казваме, че са цветовете на зимата? Каква е причината двата зимни пейзажа да изглеждат по различен начин?

Как се променя цветът на снега, когато е огрян от слънчевите лъчи? А как изглежда снегът в далечината и когато е в сянка?

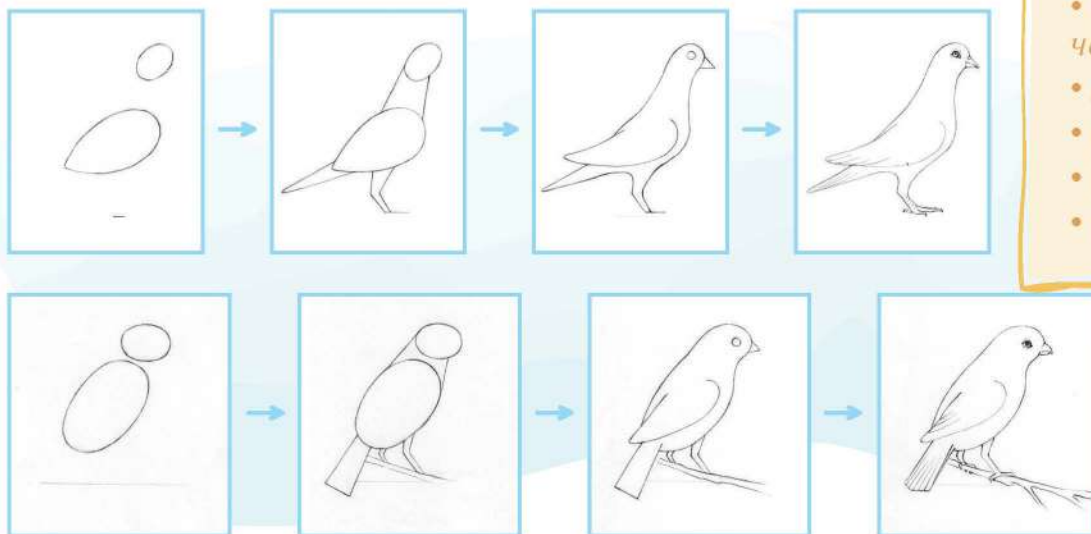

Кои животни може да срещнем в зимната гора? В своите пейзажи художниците често рисуват и животни.

ПРЕЗ ЗАСКРЕЖЕНИЯ ПРОЗОРЕЦ

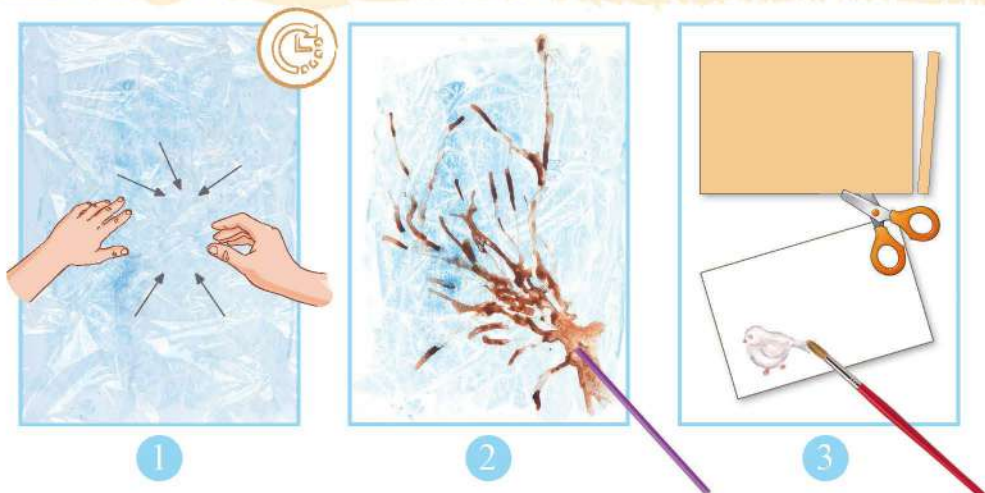
Проследи етапите за лесно изобразяване на някои от птиците, които можем да срещнем дори през зимата.

Необходимо:

- блоков лист
- молив
- темперни бои, четка и чашка
- прозрачно фолио
- сламка
- цветна хартия
- ножница, летило

Следвай стъпките и нарисувай заскрежен прозорец, през който се вижда кацнала на клонка сгушена птица. Дървото можеш да нарисуваш с издухване.

Докато изчакваш боите да изсъхнат, упражни рисуването на различни птици.

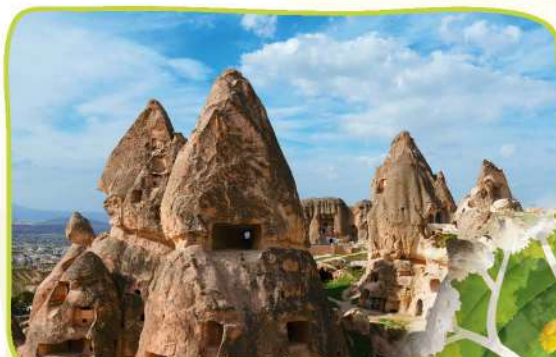

Все по-често в днешно време се търсят начини човекът да живее в хармония с природата като предците си. Кои от тях са представени на снимките?

Мачу Пикчу, Перу

Замъкът Учисар, Кападокия

къща на дърво

Плаващо село, Британска Колумбия

Скална къща в планината Фафе, Португалия

Прекомерното застрояване в големите градове и постепенното изчезване на парковете и градините в тях е причина за появата на нов вид строителство на сгради, наречено **зелена архитектура**. Нарича се така, защото върху самите постройки са предвидени пространства за отглеждане на растителност.

ГРАД НА БЪДЕЩЕТО

Необходимо:

- блоков лист
- материали – по избор

Какви други идеи и примери за зелена архитектура можеш да посочиш?

Нарисувай как си представяш градовете и жилищата на хората в близкото или далечното бъдеще. Представи идеи за това как човекът може да живее в хармония с природата и да се грижи за опазването ѝ.

ПОРТРЕТ НА КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Разгледай тези букви. Приличат ли на съвременната азбука? Знаеш ли защо те присъстват в почти всички творби, посветени на солунските братя?

Необходимо:

- блоков лист
- материали – по избор

АБВГДЕЖЗ
ИЙКАМНО
ПРСТУФХЦ
ЧШЩЪЬЮЯ
абвгдежзи
йклмнопр
стуфхцч
шщъьюя

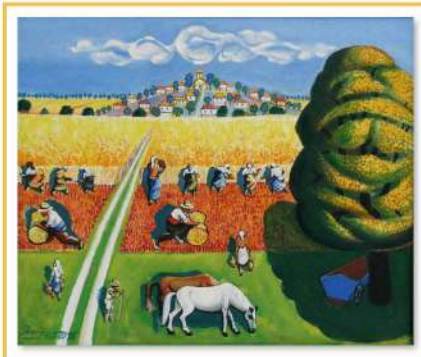
Сравни начина, по който са изглеждали буквите от нашата азбука преди и сега. Как в своите рисунки децата са изобразили Кирил и Методий?

Нарисувай портрет в цял ръст на светите братя Кирил и Методий. Обърни внимание на детайлите, с които обичайно се изобразяват – характерните им облекла, позите им, ореолите над главите им, свитъка с буквите и др.

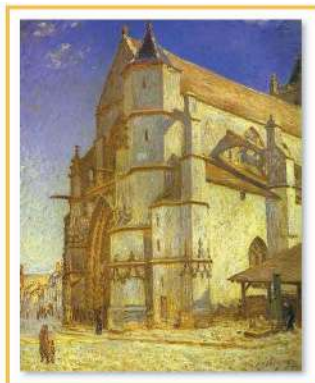

32 В КРАЯ НА ТРЕТИ КЛАС

1. Кои от посочените картини могат да попаднат в групата на интериора и кои – в групата на екстериора?

1

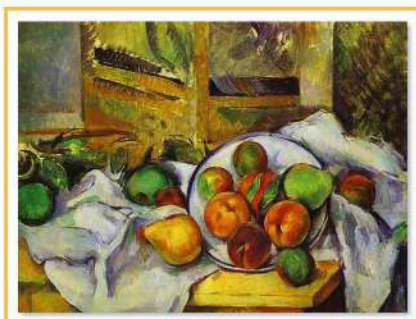
2

3

4

5

6

2. Какви цветове преобладават във всяка от картините – топли или студени? Разпредели цветовете от палитрата в двете големи групи.

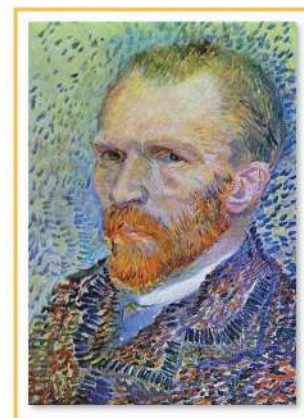
1

2

4

3

3. Кой от образите на цвете е знак и кой е стилизиран образ? Какви са останалите примери?

4. Кой от предметите са част от българското народното творчество? Разпредели ги в групите: керамика, текстил, дърворезба. Кой от примерите наричаме обредни предмети?

Покажи какво знаеш и можеш, като направиш теста от приложение №6.

КАТО НА ФИЛМОВА ЛЕНТА

5. Кои от декоративните елементи са симетрични? Кои от съчетанията срещу тях са примери за декоративен орнамент?

Необходимо:

- материали – по избор
- приложение №4

1

А

2

Б

3

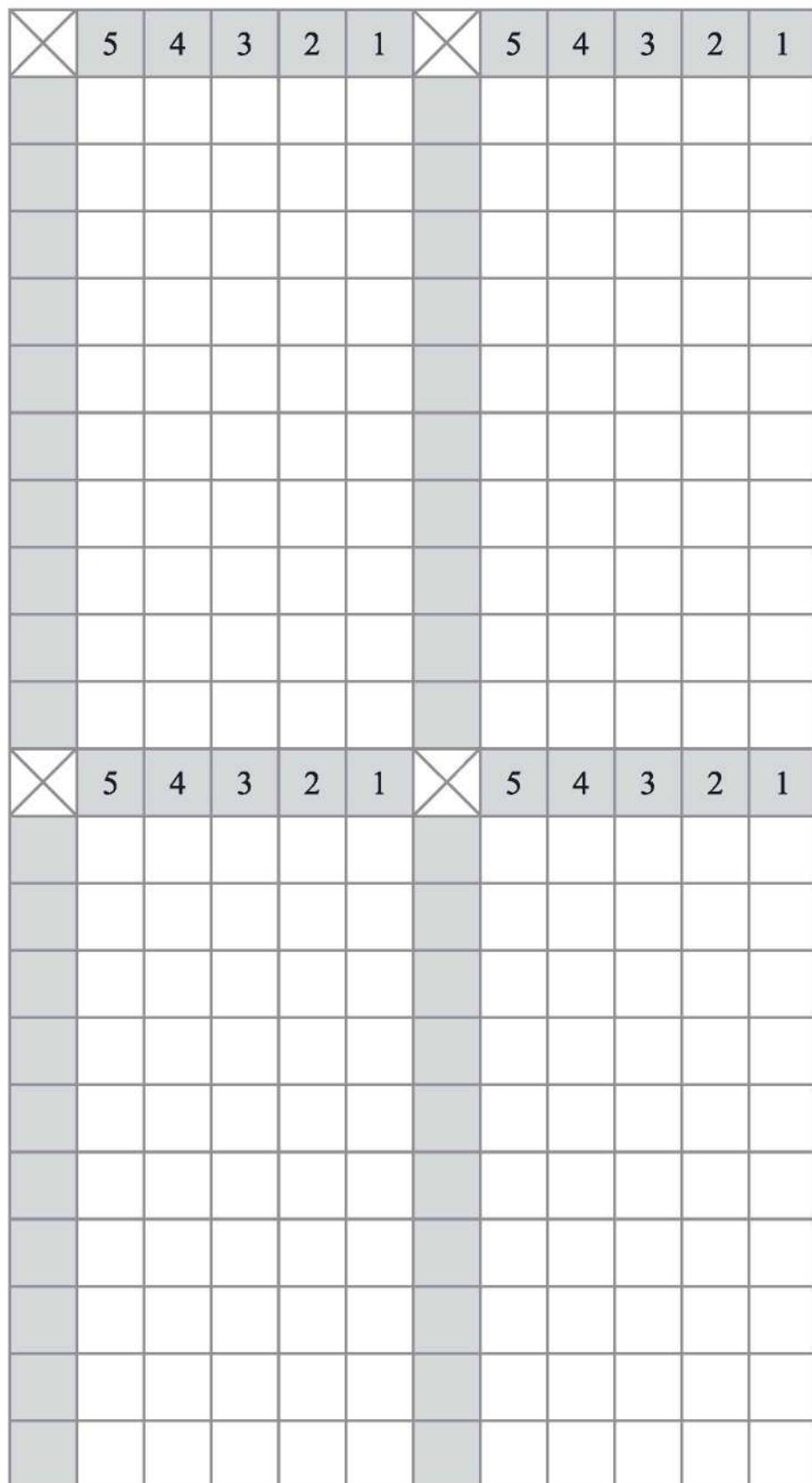

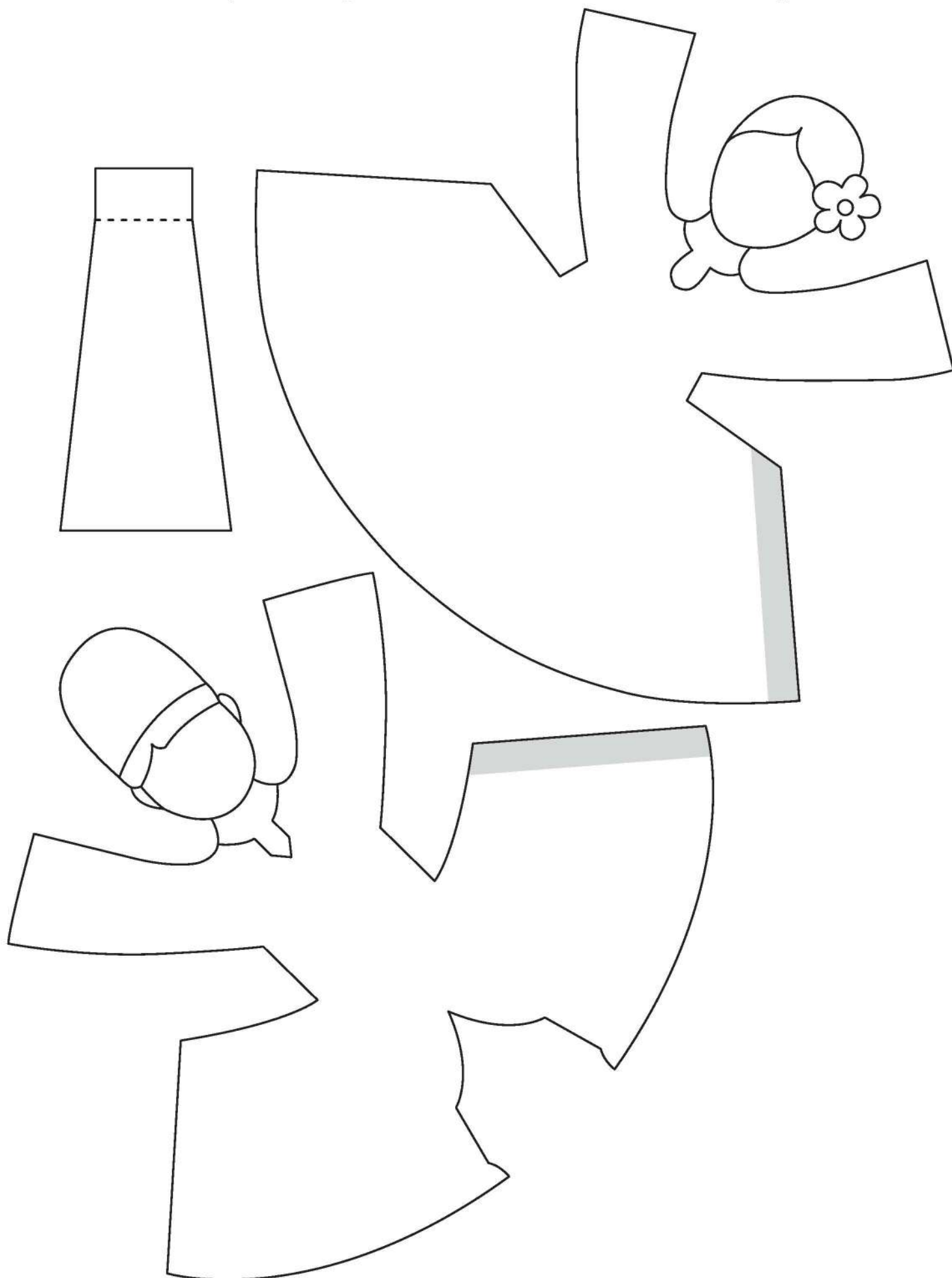
В

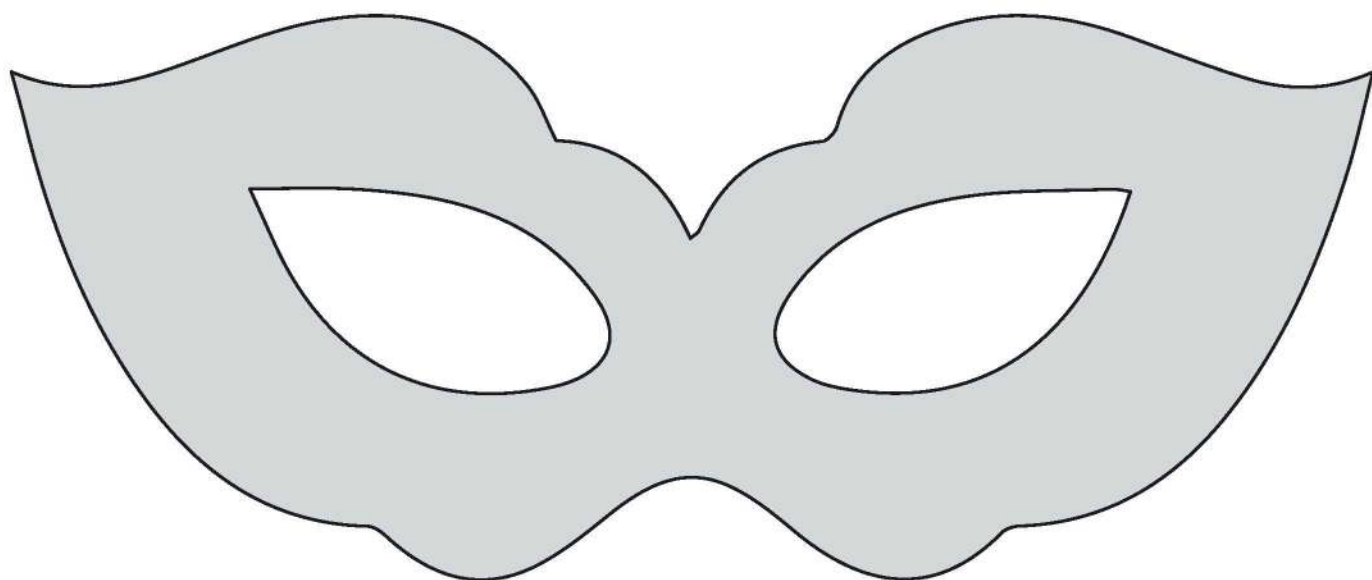
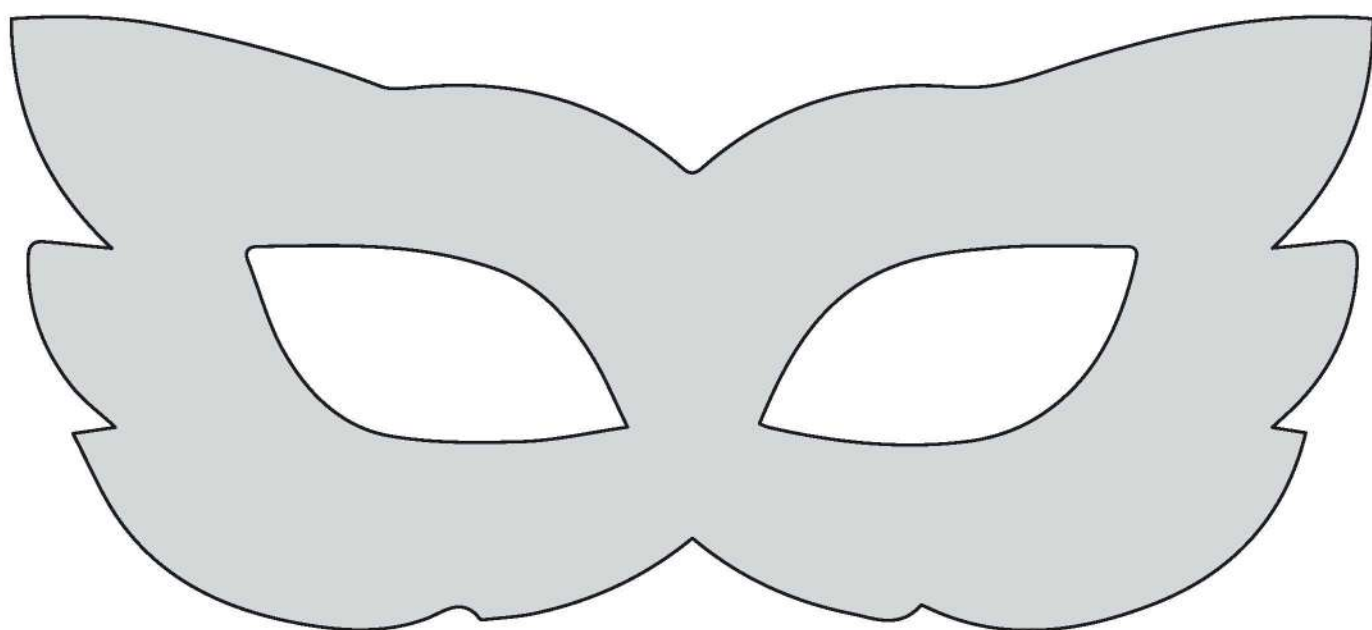
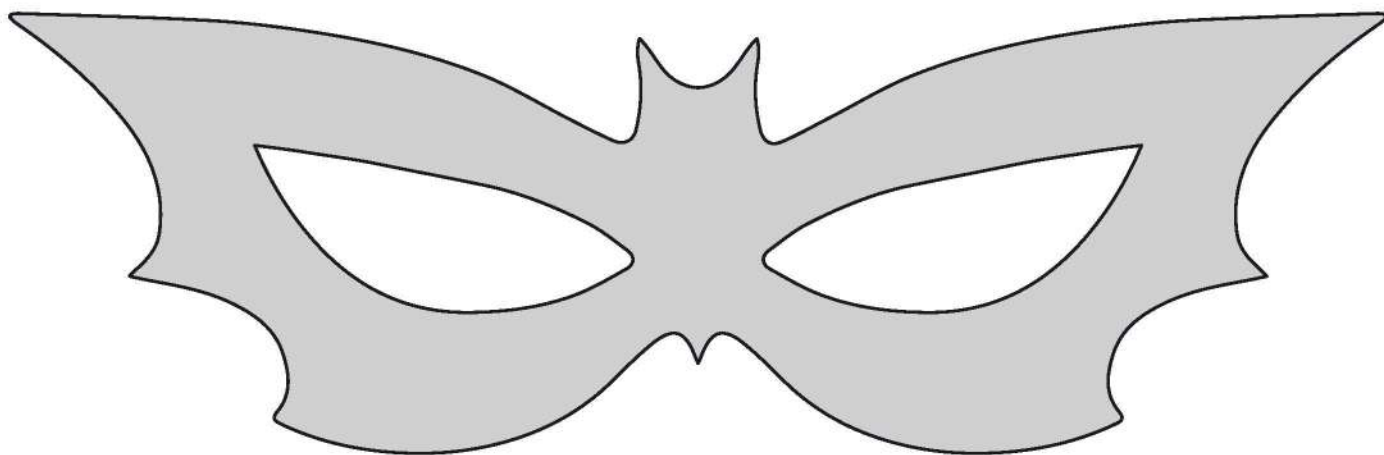

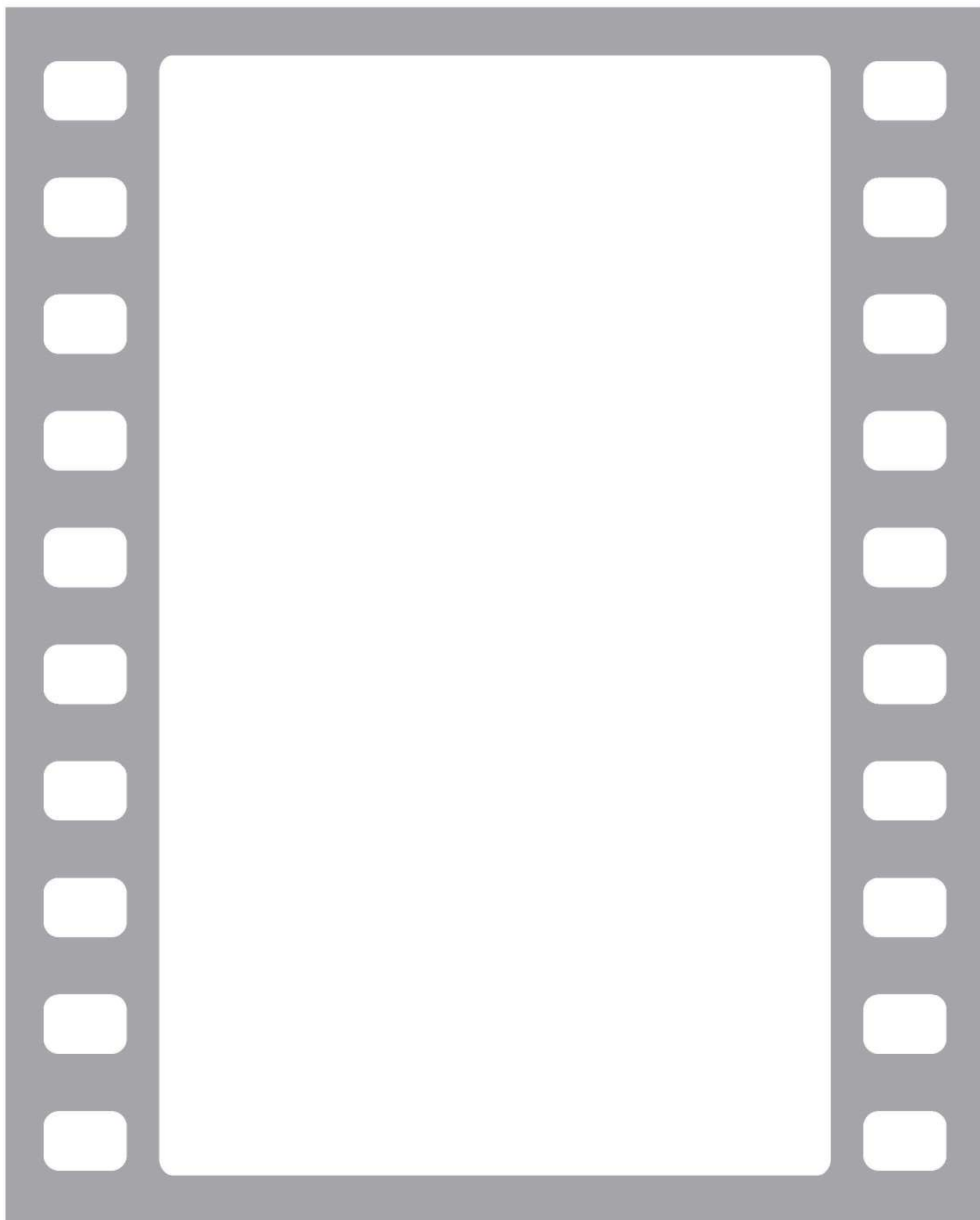
6. Изобрази в рисунка своите най-ярки впечатления от изученото в трети клас. Подгответе колективна изложба под наслов „Като на филмова лента“ с „кадрите“ на всички ученици от класа.

ЛИСТ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА „ОТНОВО В КЛАС“

Име на ученик:

1. Кои от посочените образи са декоративни? Свържи с линия.

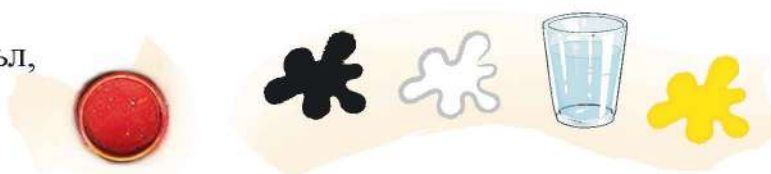
2. Всяка от творбите на художниците представлява портрет, пейзаж, натюрморт или фигурална композиция. Определи коя каква е. Запиши номера на всяка на съответното място.

портрет	
пейзаж	
натюрморт	
фигурална композиция	

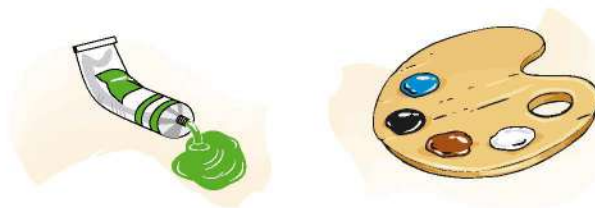
3. Към кой вид изобразително изкуство – живопис, графика или скулптура – принадлежи всяка от творбите? Свържи с линия.

4. Какво трябва да добавим към червения цвят, за да стане по-светъл, ако използваме акварелни бои? Огради правилния отговор.

Какво трябва да добавим към зеления цвят, за да стане по-тъмен, ако използваме темперни бои? Свържи с линия.

5. Оцвети знака на усмихнатото човече в зелено, ако преценяваш, че успешно си се справил с всички задачи. Оцвети в червено другото човече, ако мислиш, че не си отбелязал всички правилни отговори.

ЛИСТ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА „В КРАЯ НА ТРЕТИ КЛАС“

Име на ученик:

1. Кой от посочените картини могат да попаднат в групата на интериора и кои – в групата на екстериора? Отбележи.

	1	2	3	4	5	6
ИНТЕРИОР						
ЕКСТЕРИОР						

2. Какви цветове преобладават във всяка от картините – топли или студени? Отбележи.

	ТОПЛИ	СТУДЕНИ
1.		
2.		
3.		
4.		

Свържи всеки цвят от палитрата със съответната група.

ТОПЛИ

СТУДЕНИ

3. Кой от образите на цвете е знак и кой е стилизиран образ? Какви са останалите примери?

Образ 1 е

Образ 2 е

Образ 3 е

Образ 4 е

6. Оцвети знака на усмихнатото човече в зелено, ако преценяваш, че успешно си се справил с всички задачи. Оцвети в червено другото човече, ако мислиш, че не си отбелязал всички правилни отговори.

4. Кой от предметите са част от българското народно творчество? Кой от примерите наричаме обредни предмети? Отбележи.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
предмет от народното творчество										
обреден предмет										
друго										

Разпредели предметите от българското народното творчество в групите.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
керамика										
текстил										
дърворезба										

5. Кой от декоративните елементи са симетрични? Огради номера.

1

2

3

Кой от съчетанията срещу тях са примери за декоративен орнамент? Огради буквата.

А

Б

В

ГАЛЕРИЯ

крепостта Царевец, Велико Търново

Пловдив

посobie за тъкане на черги и килими

българска ръчна бродерия в стар стил

керамична кана

гравюра с флорални мотиви върху дърво

Национален фолклорен събор, Арбанаси

кукери на фестивала Страчевата, Разлог

Съдържание

1. Отново в клас!	4	17. Повтарящи се образи	36
2. Натюрморт	6	Опаковка за подарък	37
Апликиран натюрморт с отпечатъци	7	18. Лабиринт от знаци	38
3. Въздействието на цветовете	8	Моят магазин	39
Заваля проливен дъжд	9	19. Цветовете на зимата	40
4. Между реалност и фантазия	10	През заскрежения прозорец	41
Кой живее в локвата?	11	20. Художествено конструиране	42
5. Въздействието на цветовете	12	Замръзналото кралство	43
Окъпана в слънце гора	13	21. Нашето славно минало	44
6. Народното творчество	14	Паметта на народа	45
Мъдростта на народа	15	22. Предмети от бита	46
7. Народни занаяти	16	Писана ракла – проект	47
Керамични съдове	17	23. Облеклото на народите	48
8. Архитектурата в миналото	18	Български носии	49
Къщите ни преди векове	19	24. Карнавал от цветове и форми	50
9. Обликът на сградите	20	Маскарад	51
Залез над града	21	25. Пролетна палитра	52
10. Думите като образи	22	Гъстри цветя	53
Покана за рожден ден	23	26. Народни празници	54
11. По стъпките на знаците	24	Лазарки	55
Скритото съкровище	25	27. Народни празници	56
12. Сградите отвътре	26	Великденска кошничка	57
Коледна украса вкъщи	27	28. Отпечатък от апликирани образи	58
13. Симетрични образи	28	Риболов	59
Огледална ледена тързалка	29	29. От небето до земята	60
14. Традиции и обичаи	30	Къде живеят динозаврите?	61
Сурвакница – проект	31	30. Днес и утре	62
15. Изкуството на дърворезбата	32	Град на бъдещето	63
Неувяхващи цветя	33	31. Денят на азбуката	64
16. Текстилтът в народното творчество	34	Портрет на Кирил и Методий	65
Вълшебното килимче	35	32. В края на трети клас	66
		Като на филмова лента	68

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за трети клас

Електронен Вариант
на учебника на адрес
www.e-uchebnici.com

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com